

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

1 päivänä elokuuta 2022*

Ennakkoratkaisupyyntö – Vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alue –
Maahanmuuttopolitiikka – Oikeus perheenyhdistämiseen – Direktiivi 2003/86/EY –
10 artiklan 3 kohdan a alakohta – 16 artiklan 1 kohdan b alakohta – Alaikäisen lapsen käsite –
Todellisen perhesuhteen käsite – Täysi-ikäinen henkilö, joka hakee perheenyhdistämistä
pakolaisaseman saaneen alaikäisen kanssa – Alaikäisyyden arvioinnin kannalta
merkityksellinen ajankohta

Yhdistetyissä asioissa C-273/20 ja C-355/20,

joissa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvista ennakkoratkaisupyyntöistä, jotka Bundesverwaltungsgericht (liittovaltion ylin hallintotuomioistuin, Saksa) on esittänyt 23.4.2020 tekemillään päätöksillä, joista ensimmäinen on saapunut unionin tuomioistuimeen 22.6.2020 ja jälkimmäinen 30.7.2020, saadakseen ennakkoratkaisun asioissa

Saksan liittotasavalta

vastaan

SW (C-273/20) sekä

BL ja

BC (C-355/20),

joissa asioiden käsittelyyn osallistuvat

Stadt Darmstadt (C-273/20) ja

Stadt Chemnitz (C-355/20),

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: toisen jaoston puheenjohtaja A. Prechal, joka hoitaa kolmannen jaoston puheenjohtajan tehtäviä, sekä tuomarit J. Passer, F. Biltgen, L. S. Rossi (esittelevä tuomari) ja N. Wahl,

julkisasiamies: G. Hogan,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- SW, edustajanaan H. Mohrmann, Rechtsanwalt,
- Alankomaiden hallitus, asiamiehinään M. K. Bulterman, A. Hanje ja M. J. Langer,
- Euroopan komissio, asiamiehinään C. Cattabriga ja D. Schaffrin,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyynnöt koskevat oikeudesta perheenyhdistämiseen 22.9.2003 annetun neuvoston direktiivin 2003/86/EY (EUVL 2003, L 251, s. 12) 2 artiklan f alakohdan, 10 artiklan 3 kohdan a alakohdan ja 16 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdan tulkintaa.
- 2 Nämä pyynnöt on esitetty asioissa, joissa ovat vastakkain yhtäältä Saksan liittotasavalta ja toisaalta SW sekä BL ja BC, jotka ovat Syyrian kansalaisia, ja jotka koskevat hakemuksia, jotka nämä ovat jättäneet kansallisen viisumin myöntämisestä voidakseen muuttaa Saksassa pakolaisaseman saaneen poikansa luo perheenyhdistämistä varten.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

- 3 Direktiivin 2003/86 johdanto-osan toisessa, neljännessä, kuudennessa, kahdeksannessa ja yhdeksännessä perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(2) Perheenyhdistämistä koskevat toimenpiteet olisi hyväksyttävä perheen suojelua ja perhe-elämän kunnioittamista koskevan velvoitteen mukaisesti, joka on kirjattu useisiin kansainvälisen oikeuden säädöksiin. Tässä direktiivissä kunnioitetaan perusoikeuksia ja otetaan huomioon erityisesti [ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn, Roomassa 4.11.1950 allekirjoitetun yleissopimuksen] 8 artiklassa ja Euroopan unionin perusoikeuskirjassa tunnustetut periaatteet.

– –

- (4) Perheiden yhdistäminen on tarpeen, jotta perhe-elämä olisi mahdollista. Se edistää sellaisen sosiaalisen ja kulttuurisen vakauden muodostumista, joka helpottaa kolmansien maiden kansalaisten kotoutumista jäsenvaltioissa. Se myös lujittaa taloudellista ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta, mikä on yhteisön perustavoitteita, kuten Euroopan yhteisön perustamissopimuksessa todetaan.

--

- (6) Perheen suojelun ja perhe-elämän ylläpitämisen tai luomisen varmistamiseksi olisi vahvistettava perheenyhdistämistä koskevan oikeuden aineelliset edellytykset yhteisten perusteiden mukaisesti.

--

- (8) Pakolaisten tilanne vaatii erityistä huomiota niiden syiden vuoksi, jotka ovat pakottaneet heidät pakenemaan kotimaastaan ja jotka estävät heitä viettämästä siellä perhe-elämää. Tämän vuoksi olisi säädettävä tavanomaista suotuisammista edellytyksistä heidän oikeudelleen perheenyhdistämiseen.
- (9) Perheenyhdistämisen olisi koskettava ainakin ydinperheen jäseniä eli aviopuolisoa ja alaikäisiä lapsia.”

- 4 Direktiivin 2003/86 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tämän direktiivin tavoitteena on vahvistaa edellytykset, joiden täyttyessä jäsenvaltioissa laillisesti oleskelevilla kolmansien maiden kansalaisilla on oikeus perheenyhdistämiseen.”

- 5 Direktiivin 2 artiklan f alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

--

- f) ’ilman huoltajaa tulevalla alaikäisellä’ alle 18-vuotiaita kolmannen maan kansalaisia tai kansalaisuudettomia henkilöitä, jotka saapuvat jäsenvaltioiden alueelle ilman heistä joko oikeuden tai vakiintuneen käytännön mukaan vastuussa olevaa aikuista, niin kauan kuin he eivät tosiasiallisesti ole tällaisen aikuisen huostassa, tai alaikäisiä, jotka ovat jääneet ilman huoltajaa jäsenvaltion alueelle tultuaan.”

- 6 Direktiivin 4 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Jollei IV luvussa sekä 16 artiklassa säädetyistä edellytyksistä muuta johdu, jäsenvaltioiden on sallittava tämän direktiivin nojalla seuraavien perheenjäsenten maahantulo ja maassaoleskelu:

--

- b) perheenkokoajan ja hänen aviopuolisonsa alaikäiset lapset, mukaan luettuina lapset, jotka on adoptoitu asianomaisen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen päätöksen tai sellaisen päätöksen mukaisesti, joka on kyseisen jäsenvaltion kansainvälisten velvoitteiden vuoksi täytäntöönpanokelpoinen ilman eri toimenpiteitä tai joka tunnustetaan kansainvälisten velvoitteiden mukaisesti;

--

Tässä artiklassa tarkoitettujen alaikäisten lasten on oltava asianomaisen jäsenvaltion lainsäädännössä määriteltyä täysi-ikäisyyden rajaa nuorempia ja naimattomia.

--

2. Jollei IV luvussa säädetyistä edellytyksistä muuta johdu, jäsenvaltiot voivat tämän direktiivin nojalla sallia lailla tai asetuksella seuraavien perheenjäsenten maahantulon ja maassa oleskelun:

a) perheenkokoajan tai hänen aviopuolisonsa ensimmäisen asteen sukulaiset suoraan ylenevässä polvessa, jos nämä ovat perheenkokoajan tai hänen aviopuolisonsa huollettavina eivätkä saa kotimaassa riittävää tukea sukulaisiltaan;

--”

7 Saman direktiivin 5 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltiot päättävät, tekeekö maahantuloa ja maassaoleskelua koskevan hakemuksen asianomaisen jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille perheenkokoaja vai yksi tai useampi perheenjäsen perheenyhdistämisoikeuden käyttöä varten.

--

5. Käsitellessään hakemusta jäsenvaltiot ottavat asianmukaisesti huomioon alaikäisen lapsen edun.”

8 Direktiivin 2003/86 10 artiklan 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jos pakolainen on ilman huoltajaa tuleva alaikäinen,

a) jäsenvaltioiden on sallittava perheenyhdistämisen perusteella hänen suoraan ylenevää polvea olevien ensimmäisen asteen sukulaisensa maahantulo ja maassaoleskelu soveltamatta 4 artiklan 2 kohdan a alakohdassa säädettyjä edellytyksiä;

--”

9 Direktiivin 13 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Asianomainen jäsenvaltio antaa luvan perheenjäsenen tai -jäsenten maahantuloon heti, kun perheenyhdistämistä koskeva hakemus on hyväksytty. Asianomainen jäsenvaltio edistää kaikin tavoin tällaisilta henkilöiltä vaadittujen viisumien myöntämistä.

2. Asianomainen jäsenvaltio myöntää perheenjäsenille ensimmäisen oleskeluluvan, joka on voimassa vähintään yhden vuoden. Tämä oleskelulupa voidaan uusia.”

10 Direktiivin 15 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Aviopuolisolla tai avioliitonomaisissa olosuhteissa elävällä henkilöllä ja täysi-ikäisyyden saavuttaneella lapsella on viimeistään viiden vuoden maassa oleskelun jälkeen, mikäli hän ei ole saanut oleskelulupaa muusta kuin perheenyhdistämiseen perustuvasta syystä, oikeus saada hakemuksesta, jos sitä edellytetään, myönnettävä erillinen oleskelulupa, joka ei ole sidoksissa perheenkokoajan oleskelulupaan.

Jäsenvaltiot voivat rajoittaa tämän kohdan ensimmäisessä alakohdassa mainitun oleskeluluvan myöntämistä aviopuolisolle tai avioliitonomaisissa olosuhteissa elävälle henkilölle, jos perhesuhteet hajoavat.

2. Jäsenvaltiot voivat myöntää erillisen oleskeluluvan täysi-ikäisille lapsille ja suoraa ylenevää polvea oleville sukulaisille, joihin 4 artiklan 2 kohtaa sovelletaan.

--

4. Erillisen oleskeluluvan myöntämistä ja sen kestoa koskevat edellytykset vahvistetaan kansallisessa lainsäädännössä.”

11 Saman direktiivin 16 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltiot voivat hylätä perheenyhdistämistä varten tehdyn maahantuloa ja maassaoleskelua koskevan hakemuksen tai tarvittaessa peruuttaa perheenjäsenen oleskeluluvan tai olla jatkamatta sen voimassaoloa seuraavissa tapauksissa:

a) jos tässä direktiivissä asetetut edellytykset eivät täyty tai eivät enää täyty.

--

b) jos perheenkokoaja ja perheenjäsen tai perheenjäsenet eivät elä tai eivät enää elä todellisessa avioliitossa tai perhesuhteessa;

--”

12 Direktiivin 2003/86 17 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Päättyessään hakemuksen hylkäämisestä, oleskeluluvan peruuttamisesta tai uusimatta jättämisestä taikka perheenkokoajan tai hänen perheenjäsentensä maastapoistamisesta jäsenvaltioiden on otettava asianmukaisesti huomioon asianomaisen henkilön perhesiteiden luonne ja kiinteys ja jäsenvaltiossa oleskelun kesto sekä perheeseen liittyvät, kulttuuriset ja sosiaaliset siteet kotimaahan.”

Saksan oikeus

13 Ulkomaalaisten oleskelusta, työskentelystä ja kotouttamisesta liittotasavallan alueella 25.2.2008 annetun lain (Gesetz über den Aufenthalt, die Erwerbstätigkeit und die Integration von Ausländern im Bundesgebiet) (BGBl. 2008 I, s. 162), sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasioihin (jäljempänä AufenthG), 6 §:n 3 momentissa säädetään seuraavaa:

”Pitempiä oleskelujaksoja varten vaaditaan liittotasavallan alueelle viisumi (kansallinen viisumi), joka myönnetään ennen maahan saapumista. Viisumi myönnetään oleskelulupaa, EU:n sinistä korttia, ICT-korttia [Intra-Corporate Transfer], pysyvää oleskelulupaa ja pitkäaikaista EU-oleskelulupaa koskevien voimassa olevien säännösten perusteella. --”

14 Kyseisen lain 25 §:n, jonka otsikko on ”Oleskelu humanitaarisista syistä”, 2 momentissa säädetään seuraavaa:

”Ulkomaalaiselle on myönnettävä oleskelulupa, jos Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (liittovaltion siirtolais- ja pakolaisvirasto) on myöntänyt hänelle turvapaikkalain (Asylgesetz) 3 §:n 1

momentissa tarkoitettuna pakolaisaseman tai turvapaikkalain 4 §:n 1 momentissa tarkoitettua toissijaista suojelua. – –”

- 15 AufenthG:n 36 §:ssä, jonka otsikko on ”Vanhempien ja muiden perheenjäsenten muuttaminen maahan perheenyhdistämistä varten”, säädetään seuraavaa:

”(1) Alaikäisen ulkomaalaisen, jolla on 23 §:n 4 momentin, 25 §:n 1 momentin tai 2 momentin ensimmäisen virkkeen ensimmäisen vaihtoehdon mukainen oleskelulupa, 26 §:n 3 momentin mukainen pysyvä oleskelulupa tai 25 §:n 2 momentin ensimmäisen virkkeen toisen vaihtoehdon mukaisen oleskeluluvan myöntämisen jälkeen 26 §:n 4 momentin mukainen pysyvä oleskelulupa, vanhemmille on 5 §:n 1 momentin 1 kohdasta ja 29 §:n 1 momentin 2 kohdasta poiketen myönnettävä oleskelulupa, jos yksikään hänen huoltajanaan toimiva vanhempi ei oleskele liittotasavallan alueella.

(2) Ulkomaalaisen muille perheenjäsenille voidaan myöntää oleskelulupa perheenyhdistämistä varten, jos se on tarpeen poikkeuksellisen vaikean tilanteen välttämiseksi. Täysi-ikäisiin perheenjäseniin sovelletaan 30 §:n 3 momenttia ja 31 §:ää, alaikäisiin perheenjäseniin vastaavasti 34 §:ää.”

Pääasiat ja ennakkoratkaisukysymykset

- 16 SW sekä BL ja BC, jotka ovat Syyrian kansalaisia, hakevat kansallista viisumia voidakseen muuttaa maahan pakolaisaseman saaneen poikansa luo perheenyhdistämistä varten.
- 17 SW:n 18.1.1999 syntynyt poika sekä BL:n ja BC:n 1.1.1999 syntynyt poika saapuivat Saksan liittotasavaltaan vuonna 2015. Ensin mainitun 10.12.2015 ja jälkimmäisen 5.10.2015 jättämän turvapaikkahakemuksen perusteella liittovaltion siirtolais- ja pakolaisvirasto myönsi pakolaisaseman ensin mainitulle 15.7.2016 ja jälkimmäiselle 10.12.2015. Ulkomaalaisasioissa toimivaltainen viranomais myönsi ensin mainitulle 15.8.2016 ja jälkimmäiselle 26.5.2016 oleskeluluvan, joka oli voimassa kolme vuotta.
- 18 Voidakseen muuttaa poikansa luo perheenyhdistämistä varten SW haki 4.10.2016 sekä BL ja BC hakivat 9.11.2016 Saksan liittotasavallan Beirutin suurlähetystöltä kansallisia viisumeja itselleen sekä muille lapsille, jotka ovat heidän Saksan alueella asuvan poikansa sisaruksia. Kuten ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevasta päätöksestä asiassa C-355/20 ilmenee, BL:n ja BC:n pojat olivat jo 29.1.2016 päivätyllä sähköpostilla tehneet samalle suurlähetystölle hakemuksen perheenyhdistämisestä vanhempiensa kanssa.
- 19 Suurlähetystö hylkäsi nämä viisumihakemukset 2.3.2017 ja 28.3.2017 tekemillään päätöksillä sillä perusteella, että tällä välin SW:n poika oli tullut täysi-ikäiseksi 18.1.2017 sekä BL:n ja BC:n poika oli tullut täysi-ikäiseksi 1.1.2017.
- 20 Verwaltungsgericht Berlin (hallintotuomioistuin, Berliini, Saksa) velvoitti 1.2.2019 ja 30.1.2019 antamallaan tuomioilla Saksan liittotasavallan myöntämään SW:lle sekä BL:lle ja BC:lle kansalliset viisumit perheenyhdistämistä varten AufenthG:n 6 §:n 3 momentin toisen virkkeen ja 36 §:n 1 momentin yhteisten säännösten nojalla sillä perusteella, että heidän poikiaan oli unionin tuomioistuimen vahvistaman oikeuskäytännön, erityisesti 12.4.2018 annetun tuomion A ja S (C-550/16, EU:C:2018:248), mukaisesti pidettävänä alaikäisinä.

- 21 Saksan liittotasavalta teki Verwaltungsgericht Berlinin tuomioista Revision-valituksen Bundesverwaltungsgerichtiin (liittovaltion ylin hallintotuomioistuin, Saksa) ja vetosi AufenthG:n 36 §:n 1 momentin rikkomiseen. Se väittää pääasiallisesti, että Bundesverwaltungsgerichtin oikeuskäytännön mukaan ajankohtana, joka on merkityksellinen viimeisen tosiseikkojen toteamisessa toimivaltaisen tuomioistuimen ratkaisun kannalta, SW:n poika sekä BL:n ja BC:n poika eivät olleet alaikäisiä pakolaisia. Saksan liittotasavallan mielestä 12.4.2018 annettuun tuomioon A ja S (C-550/16, EU:C:2018:248) perustuva oikeuskäytäntö ei ole sovellettavissa nyt käsiteltäviin asioihin, koska kyseiseen tuomioon johtaneessa asiassa oli annettu lopullinen ratkaisu vain siltä osin kuin kyse oli direktiivin 2003/86 10 artiklan 3 kohdan a alakohdassa, luettuna yhdessä tämän direktiivin 2 artiklan f alakohdan kanssa, tarkoitetun sen vaatimuksen noudattamisesta, joka koskee asianomaisen pakolaisen alaikäisyyttä. Sen mielestä kyseisessä asiassa ei ratkaistu sitä, onko täysi-ikäiseksi tulleen pakolaisen vanhemmille myönnettävä viisumi maahantuloa ja maassaoleskelua varten silloin, kun heillä ei kansallisen oikeuden mukaan ole alaikäisestä pakolaisesta riippumatonta oleskeluoikeutta ja heidän on välittömästi poistuttava asianomaisen jäsenvaltion alueelta.
- 22 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan SW:llä sekä BL:llä ja BC:llä ei kansallisen oikeuden nojalla ole oikeutta saada viisumia muuttaakseen poikansa luo perheen yhdistämistä varten.
- 23 Kyseinen tuomioistuin katsoo erityisesti, etteivät AufenthG:n 36 §:n 1 momentissa säädetyt edellytykset täyty nyt kyseessä olevissa asioissa. Bundesverwaltungsgerichtin vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan nimittäin alaikäisen pakolaisen vanhemmilla on mainitun säännöksen nojalla oikeus perheen yhdistämiseen tämän kanssa vain, jos lapsi on vielä alaikäinen silloin, kun perheen yhdistämishakemus ratkaistaan viranomaisessa tai tosiseikkojen osalta toimivaltaisessa tuomioistuimessa. Tältä osin vanhempien muuttaminen lapsen luo perheen yhdistämistä varten eroaa tilanteesta, jossa lapset muuttavat vanhempiensa luo perheen yhdistämistä varten; tämän viimeksi mainitun perheen yhdistämisen ajallista kestoa ei ole rajoitettu, sillä lapselle myönnetty oleskelulupa muuntuu hänen täysi-ikäiseksi tultuaan itsenäiseksi, perheen yhdistämisestä riippumattomaksi oleskeluoikeudeksi. Alaikäisen pakolaisen vanhemmille, jotka ovat muuttaneet tämän luo perheen yhdistämistä varten, ei sitä vastoin anneta Saksan oikeudessa tällaista itsenäistä oleskeluoikeutta asianomaisen lapsen tultua täysi-ikäiseksi, sillä kansallinen lainsäätäjät ei ole käyttänyt direktiivin 2003/86 15 artiklan 2 kohdassa tätä varten säädettyä valinnaista toimivaltaa.
- 24 Lisäksi kyseinen tuomioistuin pohtii sitä, millä perusteilla sen on arvioitava sen todellista perhesuhdetta koskevan vaatimuksen täyttymistä, joka mainitun direktiivin 16 artiklan 1 kohdan b alakohdassa asetetaan perheen yhdistämisoikeuden edellytykseksi.
- 25 Tässä tilanteessa Bundesverwaltungsgericht on päättänyt lykätä asioiden käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset, jotka on laadittu asioissa C-273/20 ja C-355/20 identtisesti:
- ”1 a) Voiko silloin, kun kyseessä on muuttaminen maahan perheen yhdistämistä varten [direktiivin 2003/86] 10 artiklan 3 kohdan a alakohdassa ja 2 artiklan f alakohdassa tarkoitetun ilman huoltajaa tulleen alaikäisen pakolaisen luo, alaikäisyyden jatkuminen olla [kyseisen direktiivin] 16 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettu ’edellytys’? Sopiiko edellä mainittujen säännösten kanssa yhteen sellainen jäsenvaltion säännöstö, jossa direktiivin 2003/86 2 artiklan f alakohdassa tarkoitetun ilman huoltajaa tulleen alaikäisen

pakolaisen vanhemmille, jotka ovat muuttaneet tämän luo perheenyhdistämistä varten, myönnetään (johdettu) oleskeluoikeus tässä jäsenvaltiossa ainoastaan siksi ajaksi, kun pakolainen on tosiasiallisesti vielä alaikäinen?

- b) Jos 1 a) kohdan kysymyksiin vastataan myöntävästi: Onko direktiivin 2003/86 16 artiklan 1 kohdan a alakohdalla, luettuna yhdessä sen 10 artiklan 3 kohdan a alakohdan ja 2 artiklan f alakohdan kanssa, tulkittava siten, että jäsenvaltio, jonka oikeussääntöjen mukaan vanhempien (johdettu) oleskeluoikeus on voimassa vain lapsen täysi-ikäisyyteen asti, saa hylätä vielä kolmannessa maassa oleskelevien vanhempien hakemuksen maahantulosta ja maassaoleskelusta perheenyhdistämistä varten, jos pakolainen on tullut täysi-ikäiseksi ennen kuin hakemuksesta, joka on jätetty kolmen kuukauden kuluessa pakolaisaseman myöntämisestä, on annettu lopullinen ratkaisu viranomais- tai tuomioistuimen menettelyssä?

- 2) Jos 1 kohdan kysymyksiin vastataan siten, että perheenyhdistämisen epääminen ei ole sallittua:

Mitä vaatimuksia direktiivin 2003/86 16 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettulle todelliselle perhesuhteelle on asetettava silloin, kun vanhemmat muuttavat perheenyhdistämistä varten sellaisen pakolaisen luo, josta on tullut täysi-ikäinen ennen perheenyhdistämistä varten jätetyn maahantulo- ja maassaoleskeluhakemuksen ratkaisua? Erityisesti kysytään seuraavaa:

- a) Riittääkö tähän suoraan ylenevää polvea oleva ensimmäisen asteen sukulaisuus (direktiivin 2003/86 10 artiklan 3 kohdan a alakohdalla), vai edellytetäänkö myös todellista perhe-elämää?
b) Jos edellytyksenä on myös todellinen perhe-elämä:

Miten tiivistä perhe-elämän on oltava? Riittävätkö tähän esimerkiksi satunnaiset tai säännölliset vierailut, edellytetäänkö asumista yhdessä samassa taloudessa vai edellytetäänkö lisäksi keskinäisen tuen yhteisöä (Beistandsgemeinschaft), jonka jäsenet ovat riippuvaisia toisistaan?

- c) Edellyttääkö vanhempien, jotka oleskelevat vielä kolmannessa maassa ja jotka ovat hakenet perheenyhdistämistä voidakseen muuttaa pakolaiseksi tunnustetun ja tällä välin täysi-ikäiseksi tulleen lapsen luo, osalta tällainen perheenyhdistäminen sen ennustettavuutta, että perhe-elämää vietetään (uudelleen) jäsenvaltiossa maahantulon jälkeen kysymyksessä 2 b edellytetyllä tavalla?”

Menettely unionin tuomioistuimessa

- 26 Unionin tuomioistuimen presidentti kysyi asiassa C-273/20 ennakkoratkaisua pyytäneeltä tuomioistuimelta 3.8.2020 tekemällään päätöksellä, halusiko tämä pysyttää ennakkoratkaisupyynnönsä, kun 16.7.2020 annettu tuomio Belgian valtio (Perheenyhdistäminen – Alaikäinen lapsi) (C-133/19, C-136/19 ja C-137/19, EU:C:2020:577) otetaan huomioon. Kyseinen tuomioistuin ilmoitti 20.8.2020 tekemällään päätöksellä, joka saapui unionin tuomioistuimen kirjaamoon 27.8.2020, unionin tuomioistuimelle haluavansa pysyttää mainitun pyynnön, koska sen mielestä kyseisessä tuomiossa ei vastattu riittävästi asiassa C-273/20 esitettyihin kysymyksiin, ja se täsmänsi kannanottonsa päteväen myös asiassa C-355/20 esitettyyn ennakkoratkaisupyynnöön.
- 27 Asiat C-273/20 ja C-355/20 yhdistettiin unionin tuomioistuimen presidentin 10.9.2020 tekemällä päätöksellä kirjallista ja suullista käsittelyä sekä tuomion antamista varten.

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen kysymys

- 28 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee ensimmäisen kysymyksensä ensimmäisellä osalla pääasiallisesti, onko direktiivin 2003/86 16 artiklan 1 kohdan a alakohtaa tulkittava siten, että kun kyseessä on vanhempien muuttaminen maahan ilman huoltajaa tulleen alaikäisen pakolaisen luo perheenyhdistämistä varten kyseisen direktiivin 10 artiklan 3 kohdan a alakohdan, luettuna yhdessä tämän direktiivin 2 artiklan f alakohdan kanssa, nojalla, se, että kyseinen pakolainen on perheenkokoajan vanhempien perheenyhdistämistä varten tekemän maahantulo- ja maassaoleskeluhakemuksen ratkaisujankohdalla vielä alaikäinen, on mainitussa 16 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettu ”edellytys”, jonka noudattamatta jättämisen perusteella jäsenvaltiot voivat hylätä tällaisen hakemuksen. Kyseinen tuomioistuin tiedustelee myös, onko mainittuja säännöksiä tulkittava siten, etteivät ne ole esteenä kansalliselle säännöstölle, jonka mukaan tällaisessa tapauksessa asianomaisten vanhempien oleskeluoikeus päättyy heti, kun lapsesta tulee täysi-ikäinen.
- 29 Tältä osin on korostettava heti alkuun, että – kuten tämän tuomion 17–19 kohdassa muistutettiin – Saksan viranomaiset myönsivät pakolaisaseman SW:n pojalle 15.7.2016 sekä BL:n ja BC:n pojalle 10.12.2015. SW haki 4.10.2016, eli kolmen kuukauden kuluessa lapsensa pakolaisaseman tunnustamisesta, kansallista viisumia muuttaakseen perheenyhdistämistä varten tuolloin vielä alaikäisen poikansa luo. Samoin on todettava BL:n ja BC:n osalta, että vaikka he hakivat kansallista viisumia vasta 9.11.2016, ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen selitysten mukaan heidän poikansa olivat jo 29.1.2016 hakeneet perheenyhdistämistä, joten tätä oli haettu kolmen kuukauden kuluessa BL:n ja BC:n alaikäisen pojan pakolaisaseman tunnustamisesta. Nämä hakemukset hylättiin vasta 2.3.2017 ja 28.3.2017 tehdyillä päätöksillä sillä perusteella, että tällä välin SW:n poika oli tullut täysi-ikäiseksi 18.1.2017 sekä BL:n ja BC:n poika oli tullut täysi-ikäiseksi 1.1.2017.
- 30 Ensimmäisen kysymyksen ensimmäiseen osaan vastaamiseksi on palautettava mieleen, että direktiivin 2003/86 tavoitteena on sen 1 artiklan mukaan vahvistaa edellytykset, joiden täyttyessä jäsenvaltioissa laillisesti oleskelevilla kolmansien maiden kansalaisilla on oikeus perheenyhdistämiseen.
- 31 Tältä osin kyseisen direktiivin johdanto-osan kahdeksannesta perustelukappaleesta ilmenee, että tässä direktiivissä säädetään tavanomaista suotuisammista edellytyksistä pakolaisten oikeudelle perheenyhdistämiseen, koska heidän tilanteensa vaatii erityistä huomiota niiden syiden vuoksi, jotka ovat pakottaneet heidät pakenemaan kotimaastaan ja jotka estävät heitä viettämästä siellä normaalia perhe-elämää.
- 32 Yksi näistä suotuisammista edellytyksistä koskee perheenyhdistämistä pakolaisen suoraan ylenevää polvea olevien ensimmäisen asteen sukulaisten kanssa. On nimittäin niin, kuten unionin tuomioistuin on jo todennut, että kun direktiivin 2003/86 4 artiklan 2 kohdan a alakohdassa mahdollisuus tällaiseen perheenyhdistämiseen jätetään lähtökohtaisesti kunkin jäsenvaltion harkintavaltaan ja sen edellytykseksi asetetaan erityisesti se, että suoraan ylenevää polvea olevat ensimmäisen asteen sukulaiset ovat perheenkokoajan huollettavina eivätkä saa kotimaassa riittävää tukea sukulaisiltaan, kyseisen direktiivin 10 artiklan 3 kohdan a alakohdassa säädetään poikkeuksena tästä periaatteesta, että suoraan ylenevää polvea olevilla ensimmäisen asteen sukulaisilla on tällaiseen perheenyhdistämiseen ilman huoltajaa tulleen alaikäisen pakolaisen

kanssa oikeus, joka ei ole riippuvainen jäsenvaltioiden harkintavallasta eikä kyseisessä 4 artiklan 2 kohdan a alakohdassa vahvistetuista edellytyksistä (tuomio 12.4.2018, A ja S, C-550/16, EU:C:2018:248, 33 ja 34 kohta).

- 33 Tältä osin käsite ”ilman huoltajaa tuleva alaikäinen”, jota käytetään direktiivin 2003/86 yhteydessä vain tässä 10 artiklan 3 kohdan a alakohdassa, määritellään tämän direktiivin 2 artiklan f alakohdassa. Vaikka tämän viimeksi mainitun säännöksen mukaan ”ilman huoltajaa tulevalle alaikäisellä” tarkoitetaan muiden seikkojen ohella alle 18-vuotiaita kolmannen maan kansalaisia tai kansalaisuudettomia henkilöitä, siinä ei täsmennetä ajankohtaa, joka on otettava huomioon arvioitaessa kyseisen edellytyksen täyttymistä, eikä siinä myöskään viitata tämän osalta jäsenvaltioiden oikeuteen, joten unionin tuomioistuin on jo katsonut, ettei jäsenvaltioille voida myöntää mitään harkintavaltaa sen ajankohdan määrittämisessä, joka on otettava huomioon arvioitaessa ilman huoltajaa tulevan alaikäisen pakolaisen ikää direktiivin 2003/86 10 artiklan 3 kohdan a alakohdan soveltamiseksi (ks. vastaavasti tuomio 12.4.2018, A ja S, C-550/16, EU:C:2018:248, 39–45 kohta).
- 34 Lisäksi on muistutettava, että sekä unionin oikeuden yhtenäinen soveltaminen että yhdenvertaisuusperiaate edellyttävät, että unionin oikeuden sellaista säännöstä, joka ei sisällä nimenomaista viittausta jäsenvaltioiden oikeuteen säännöksen sisällön ja ulottuvuuden määrittämiseksi, on tavallisesti tulkittava koko Euroopan unionissa itsenäisesti ja yhtenäisesti ja että tässä tulkinnassa on otettava huomioon muiden muassa säännöksen asiayhteys ja kyseisellä säännöstöllä tavoiteltu päämäärä (tuomio 16.7.2020, Belgian valtio (Perheenyhdistäminen – Alaikäinen lapsi), C-133/19, C-136/19 ja C-137/19, EU:C:2020:577, 29 ja 30 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 35 Tässä yhteydessä on muistutettava, että direktiivin 2003/86 tavoitteena on edistää perheenyhdistämistä ja että mainitulla direktiivillä pyritään lisäksi antamaan suojelua kolmansien maiden kansalaisille, erityisesti alaikäisille (tuomio 16.7.2020, Belgian valtio (Perheenyhdistäminen – Alaikäinen lapsi), C-133/19, C-136/19 ja C-137/19, EU:C:2020:577, 25 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 36 Lisäksi Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 51 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on unionin oikeutta soveltaessaan kunnioitettava perusoikeuskirjassa vahvistettuja oikeuksia ja noudatettava siinä vahvistettuja periaatteita sekä edistettävä niiden soveltamista oman toimivaltansa mukaisesti ja unionille perussopimuksissa annetun toimivallan rajoja noudattaen.
- 37 Tässä yhteydessä on palautettava mieleen, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan jäsenvaltioiden ja erityisesti niiden tuomioistuinten tehtävänä on paitsi tulkita kansallista oikeuttaan unionin oikeuden mukaisesti myös varoa tukeutumasta sellaiseen johdetun oikeuden säädöksen tulkintaan, joka johtaisi ristiriitaan unionin oikeusjärjestyksessä suojattujen perusoikeuksien kanssa (tuomio 16.7.2020, Belgian valtio (Perheenyhdistäminen – Alaikäinen lapsi), C-133/19, C-136/19 ja C-137/19, EU:C:2020:577, 33 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 38 Erityisesti perusoikeuskirjan 7 artiklassa tunnustetaan oikeus yksityis- ja perhe-elämän kunnioittamiseen. Tätä 7 artiklaa on luettava vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yhdessä perusoikeuskirjan 24 artiklan 2 kohdassa todetun, lapsen edun huomioon ottamista koskevan velvollisuuden kanssa ja ottaen huomioon sen 24 artiklan 3 kohdassa ilmaistu lapsen tarve

ylläpitää henkilökohtaisia suhteita kumpaankin vanhempaansa säännöllisesti (tuomio 16.7.2020, Belgian valtio (Perheenyhdistäminen – Alaikäinen lapsi), C-133/19, C-136/19 ja C-137/19, EU:C:2020:577, 34 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 39 Tästä seuraa, että direktiivin 2003/86 säännöksiä on tulkittava ja sovellettava ottaen huomioon perusoikeuskirjan 7 artikla ja 24 artiklan 2 ja 3 kohta, kuten direktiivin johdanto-osan toisesta perustelukappaleesta ja 5 artiklan 5 kohdasta sitä paitsi ilmenee; niissä jäsenvaltiot veloitetaan perheenyhdistämistä koskevia hakemuksia tutkiessaan ottamaan huomioon asianomaisten lasten etu ja suosimaan perhe-elämää (tuomio 16.7.2020, Belgian valtio (Perheenyhdistäminen – Alaikäinen lapsi), C-133/19, C-136/19 ja C-137/19, EU:C:2020:577, 35 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 40 Nyt käsiteltävissä asioissa ennakkoratkaisupyynnöistä ilmenee, että Saksan oikeudessa edellytetään, että ilman huoltajaa tullut alaikäinen pakolainen on alle 18-vuotias paitsi silloin, kun suoraan ylenevässä polvessa oleva ensimmäisen asteen sukulainen jättää maahantulo- ja maassaoleskeluhakemuksensa perheenyhdistämistä varten, myös silloin, kun toimivaltaiset kansalliset viranomaiset tai asian mahdollisesti käsiteltäväkseen saaneet kansalliset tuomioistuimet ratkaisevat tällaisen hakemuksen.
- 41 Unionin tuomioistuin on jo katsonut, että direktiivin 2003/86 2 artiklan f alakohtaa, luettuna yhdessä sen 10 artiklan 3 kohdan a alakohdan kanssa, on tulkittava siten, että kolmannen maan kansalaista tai kansalaisuudetonta henkilöä, joka oli alle 18-vuotias saapuessaan jäsenvaltion alueelle ja jättäessään turvapaikkahakemuksen tässä valtiossa mutta joka turvapaikkamenettelyn kuluessa tulee täysi-ikäiseksi ja jolle myönnetään tämän jälkeen pakolaisasema, on pidettävä tässä säännöksessä tarkoitettuna alaikäisenä (tuomio 12.4.2018, A ja S, C-550/16, EU:C:2018:248, 64 kohta).
- 42 Tässä asiayhteydessä on todettava ensinnäkin, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan on niin, että jos päivämääräksi, joka on otettava huomioon arvioitaessa hakijan tai tapauksen mukaan perheenkokoajan ikää direktiivin 2003/86 10 artiklan 3 kohdan a alakohdan yhteydessä, katsottaisiin päivämäärä, jona asianomaisten jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen ratkaisee hakemuksen maahantulo- ja oleskeluluvan myöntämisestä tämän valtion alueelle perheenyhdistämistä varten, tämä ei olisi sopuoinnussa niiden tavoitteiden kanssa, joihin kyseisellä direktiivillä pyritään, eikä perusoikeuskirjan 7 artiklasta, joka koskee perhe-elämän kunnioittamista, ja 24 artiklan 2 kohdasta ilmenevien vaatimusten kanssa; viimeksi mainitussa määräyksessä edellytetään, että lapsen etu otetaan ensisijaisesti huomioon kaikissa lasta koskevissa toimissa ja erityisesti toimissa, joita jäsenvaltiot mainittua direktiiviä sovellettaessa toteuttavat (ks. analogisesti tuomio 16.7.2020, Belgian valtio (Perheenyhdistäminen – Alaikäinen lapsi), C-133/19, C-136/19 ja C-137/19, EU:C:2020:577, 36 kohta).
- 43 Toimivaltaisilla kansallisilla viranomaisilla ja tuomioistuimilla ei nimittäin olisi kannustinta käsitellä alaikäisten lasten vanhempien tekemiä hakemuksia etusijaisina sillä kiireellisyydellä, joka on tarpeen, jotta näiden alaikäisten haavoittuva asema otettaisiin huomioon, ja ne saattaisivat siten toimia tavalla, jolla vaarannettaisiin sekä vanhemman oikeus perhe-elämään alaikäisen lapsensa kanssa että alaikäisen lapsen oikeus perhe-elämään perheenjäsenensä kanssa (ks. analogisesti tuomio 9.9.2021, Saksan liittotasavalta (Perheenjäsen), C-768/19, EU:C:2021:709, 40 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 44 Toiseksi tällaisella tulkinnalla ei voitaisi myöskään yhdenvertaisen kohtelun ja oikeusvarmuuden periaatteiden mukaisesti taata kaikkien ajallisesti samassa tilanteessa olevien hakijoiden samanlaista ja ennakoitavissa olevaa kohtelua, koska tulkinta johtaisi siihen, että perheenyhdistämistä koskevan hakemuksen hyväksyminen riippuisi pääasiallisesti kansallisten viranomaisten tai tuomioistuinten vastuulla olevista seikoista, eli erityisesti siitä, kuinka nopeasti hakemus käsitellään tai hakemuksen hylkäämisestä tehdystä päätöksestä nostettu kanne ratkaistaan, eikä hakijan vastuulla olevista seikoista (ks. analogisesti tuomio 16.7.2020, Belgian valtio (Perheenyhdistäminen – Alaikäinen lapsi), C-133/19, C-136/19 ja C-137/19, EU:C:2020:577, 42 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 45 Lisäksi on niin, että koska kyseisen tulkinnan seurauksena oikeus perheenyhdistämiseen riippuisi sattumanvaraisista ja ennakoimattomista olosuhteista, jotka ovat täysin asianomaisen jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten ja tuomioistuinten vastuulla, tulkinta voisi johtaa huomattaviin eroihin perheenyhdistämistä koskevien hakemusten käsittelyssä jäsenvaltioiden välillä ja yhden ja saman jäsenvaltion sisällä (ks. analogisesti tuomio 16.7.2020, Belgian valtio (Perheenyhdistäminen – Alaikäinen lapsi), C-133/19, C-136/19 ja C-137/19, EU:C:2020:577, 43 kohta).
- 46 Niinpä on katsottava, että kun kyseessä on direktiivin 2003/86 10 artiklan 3 kohdan a alakohdassa, luettuna yhdessä tämän direktiivin 2 artiklan f alakohdan kanssa, tarkoitettu vanhempien muuttaminen maahan ilman huoltajaa tulleen alaikäisen pakolaisen luo perheenyhdistämistä varten, perheenkokoajan vanhempien perheenyhdistämistä varten tekemän maahantulo- ja maassaoleskeluhakemuksen ratkaisujankohda ei ole ratkaiseva arvioitaessa asianomaisen pakolaisen alaikäisyyttä.
- 47 Näin ollen se, että tämä pakolainen on mainittuna ajankohtana vielä alaikäinen, ei voi olla kyseisen direktiivin 16 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettu ”edellytys”, jonka noudattamatta jättämisen perusteella jäsenvaltiot voivat hylätä kyseisen hakemuksen, sillä tämä olisi ristiriidassa sen 41 kohdassa mieleen palautetun tulkinnan kanssa, jonka unionin tuomioistuin on tehnyt direktiivin 2003/86 2 artiklan f alakohdasta, luettuna yhdessä tämän direktiivin 10 artiklan 3 kohdan a alakohdan kanssa.
- 48 Tässä yhteydessä on todettava, että – kuten unionin tuomioistuin jo on katsonut – hakijan tai tapauksen mukaan perheenkokoajan ikää ei voida pitää direktiivin 2003/86 johdanto-osan kuudennessa perustelukappaleessa ja 1 artiklassa tarkoitettuna perheenyhdistämisoikeuden käytön aineellisena edellytyksenä, jollaisia muiden muassa kyseisen direktiivin IV luvussa säädetty direktiivin 16 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettujen edellytykset ovat. Ikää koskeva edellytys on nimittäin viimeksi mainituista edellytyksistä poiketen edellytys sille, että perheenyhdistämistä koskeva hakemus otetaan ylipäätään tutkittavaksi, ja ikäedellytys kehittyy varmalla ja ennustettavissa olevalla tavalla, joten sitä voidaan arvioida vain hakemuksen jättämispäivänä (ks. analogisesti tuomio 16.7.2020, Belgian valtio (Perheenyhdistäminen – Alaikäinen lapsi), C-133/19, C-136/19 ja C-137/19, EU:C:2020:577, 46 kohta).
- 49 Tästä seuraa, että direktiivin 2003/86 16 artiklan 1 kohdan a alakohta on esteenä kansalliselle säännöstölle, jossa edellytetään, että kun kyseessä on vanhempien muuttaminen maahan ilman huoltajaa tulleen alaikäisen pakolaisen luo perheenyhdistämistä varten tämän direktiivin 10 artiklan 3 kohdan a alakohdan, luettuna yhdessä sen 2 artiklan f alakohdan kanssa, nojalla, kyseinen pakolainen on perheenkokoajan vanhempien perheenyhdistämistä varten tekemän maahantulo- ja maassaoleskeluhakemuksen ratkaisujankohdalla vielä alaikäinen.

- 50 Siitä, saadaanko asianomaisten vanhempien oleskeluoikeus rajoittaa ajanjaksoon, jonka ajan perheenkokoajan alaikäisyys vielä jatkuu, on todettava, että direktiivin 2003/86 13 artiklan 2 kohdan, luettuna yhdessä tämän artiklan 1 kohdan kanssa, mukaan jäsenvaltioiden on, kun perheen yhdistämistä koskeva hakemus on hyväksytty, myönnettävä perheenjäsenille ensimmäinen oleskelulupa, joka on voimassa vähintään yhden vuoden.
- 51 Tästä säännöksestä seuraa, että siinäkin tapauksessa, että perheen yhdistämistä ovat hakeneet tällä välin täysi-ikäiseksi tulleen alaikäisen pakolaisen vanhemmat, näille vanhemmille on myönnettävä, jos heidän hakemuksensa on hyväksytty, vähintään vuoden voimassa oleva oleskelulupa, eikä se, että pakolaisaseman saaneesta lapsesta tulee täysi-ikäinen, voi johtaa tällaisen oleskeluluvan keston lyhenemiseen (ks. analogisesti tuomio 9.9.2021, Saksan liittotasavalta (Perheenjäsen), C-768/19, EU:C:2021:709, 63 kohta). On siis kyseisen säännöksen vastaista myöntää tällaisissa olosuhteissa vanhemmille oleskeluoikeus vain siksi ajaksi, kun tämä lapsi on tosiasiallisesti alaikäinen.
- 52 Edellä esitetyn perusteella ensimmäisen kysymyksen ensimmäiseen osaan on vastattava, että direktiivin 2003/86 16 artiklan 1 kohdan a alakohdassa on tulkittava siten, että kun kyseessä on vanhempien muuttaminen maahan ilman huoltajaa tulleen alaikäisen pakolaisen luo perheen yhdistämistä varten kyseisen direktiivin 10 artiklan 3 kohdan a alakohdan, luettuna yhdessä tämän direktiivin 2 artiklan f alakohdan kanssa, nojalla, se, että kyseinen pakolainen on perheenkokoajan vanhempien perheen yhdistämistä varten tekemän maahantulo- ja maassaoleskeluhakemuksen ratkaisua jankokohdalla vielä alaikäinen, ei ole mainitussa 16 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettu ”edellytys”, jonka noudattamatta jättämisen perusteella jäsenvaltiot voivat hylätä tällaisen hakemuksen. Lisäksi kyseisiä säännöksiä, luettuina mainitun direktiivin 13 artiklan 2 kohdan valossa, on tulkittava siten, että ne ovat esteenä kansalliselle säännöstölle, jonka mukaan tällaisessa tapauksessa asianomaisten vanhempien oleskeluoikeus päättyy heti, kun lapsesta tulee täysi-ikäinen.
- 53 Kun ensimmäisen kysymyksen ensimmäiseen osaan annettava vastaus otetaan huomioon, tämän kysymyksen toiseen osaan ei ole tarpeen vastata, koska ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on esittänyt sen ainoastaan siltä varalta, että mainitun kysymyksen ensimmäiseen osaan vastataan myöntävästi.

Toinen kysymys

- 54 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee toisella kysymyksellään pääasiallisesti, millä edellytyksillä voidaan katsoa, että kyse on direktiivin 2003/86 16 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettusta todellisesta perhesuhteesta tapauksessa, jossa vanhempi on muuttanut pakolaisaseman saaneen alaikäisen lapsen luo perheen yhdistämistä varten, kun tästä lapsesta on tullut täysi-ikäinen ennen kyseisen vanhemman perheen yhdistämistä varten tekemän maahantulo- ja maassaoleskeluhakemuksen ratkaisemista.
- 55 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyytää unionin tuomioistuinta täsmentämään erityisesti, onko suoraan ylenevää polvea oleva ensimmäisen asteen sukulaisuus tätä varten riittävä vai onko myös todellinen perhe-elämä tarpeen, ja jos on, miten tiivistä perhe-elämän on oltava. Kyseinen tuomioistuin tiedustelee myös, edellyttääkö perheen yhdistäminen sitä, että vanhemman tultua asianomaisen jäsenvaltion alueelle perhe-elämä alkaa siellä uudelleen.

- 56 Tässä yhteydessä on palautettava mieleen, että direktiivin 2003/86 16 artiklan 1 kohdan b alakohdan nojalla jäsenvaltiot voivat hylätä perheen yhdistämishakemuksen, peruuttaa perheen yhdistämisen perusteella myönnetyn oleskeluluvan tai olla jatkamatta sen voimassaoloa, jos perheenkokoaja ja perheenjäsen tai perheenjäsenet eivät elä tai eivät enää elä todellisessa avioliitossa tai perhesuhteessa. Kyseisessä säännöksessä ei kuitenkaan vahvisteta perusteita, joiden avulla tällaisten todellisten perhesuhteiden olemassaoloa voitaisiin arvioida, eikä siinä myöskään aseteta mitään erityisiä vaatimuksia asianomaisten perhesuhteiden tiivyydelle. Siinä ei myöskään viitata tältä osin jäsenvaltioiden oikeuteen.
- 57 Kuten tämän tuomion 34 kohdassa muistutettiin, sekä unionin oikeuden yhtenäinen soveltaminen että yhdenvertaisuusperiaate edellyttävät, että unionin oikeuden sellaista säännöstä, joka ei sisällä nimenomaista viittausta jäsenvaltioiden oikeuteen säännöksen sisällön ja ulottuvuuden määrittämiseksi, on tavallisesti tulkittava koko unionissa itsenäisesti ja yhtenäisesti ja että tässä tulkinnassa on otettava huomioon muiden muassa säännöksen asiayhteys ja kyseisellä säännöstöllä tavoiteltu päämäärä.
- 58 On korostettava, että direktiivillä 2003/86 pyritään sen johdanto-osan kuudennen perustelukappaleen mukaan varmistamaan perheen suojeleminen ja perhe-elämän ylläpitäminen tai luominen perheen yhdistämisen avulla. Lisäksi kyseisen direktiivin johdanto-osan neljännen perustelukappaleen mukaan perheiden yhdistäminen on tarpeen, jotta perhe-elämä olisi mahdollista, ja se edistää sosiaalisen ja kulttuurisen vakauden muodostumista.
- 59 Lisäksi, kuten tämän tuomion 39 kohdassa muistutettiin, perheen yhdistämistä koskeissa toimenpiteissä, mukaan lukien kyseisen direktiivin 16 artiklassa säädetyt toimenpiteet, on kunnioitettava perusoikeuksia, erityisesti perusoikeuskirjan 7 artiklassa ja 24 artiklan 2 ja 3 kohdassa taattua oikeutta yksityis- ja perhe-elämän kunnioittamiseen; näiden määräysten mukaan jäsenvaltioiden on perheen yhdistämishakemuksia tutkiessaan otettava huomioon asianomaisten lasten etu ja suosittava perhe-elämää.
- 60 On myös palautettava mieleen, että direktiivin 2003/86 johdanto-osan kahdeksannen perustelukappaleen mukaan pakolaisten tilanne vaatii erityistä huomiota niiden syiden vuoksi, jotka ovat pakottaneet heidät pakenemaan kotimaastaan ja jotka estävät heitä viettämästä siellä normaalia perhe-elämää. Juuri tällä perusteella kyseisessä direktiivissä säädetään pakolaisten ja heidän suoraan ylenevää polvea olevien ensimmäisen asteen sukulaistensa kannalta tavanomaista suotuisammista edellytyksistä siltä osin kuin kyse on heidän perheen yhdistämistä koskevan oikeutensa käytöstä.
- 61 Lopuksi on todettava, että niiden edellytysten arviointi, joilla voidaan katsoa, että kyse on direktiivin 2003/86 16 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettusta todellisesta perhesuhteesta, edellyttää tapauskohtaista arviointia – kuten kyseisen direktiivin 17 artiklasta sitä paitsi ilmenee – kaikkien kussakin yksittäistapauksessa merkityksellisten tekijöiden avulla ja mainitun direktiivin tavoitteiden valossa.
- 62 Tätä varten pelkkä suoraan ylenevässä polvessa oleva ensimmäisen asteen sukulaisuus ei riitä osoittamaan todellista perhesuhdetta. On nimittäin niin, että vaikka direktiivin 2003/86 ja perusoikeuskirjan merkityksellisillä säännöillä suojataan oikeutta perhe-elämään ja edistetään sen säilyttämistä, niissä jätetään siltä osin kuin asianomaiset jatkavat todellisen perhe-elämän viettämistä tämän oikeuden haltijoiden tehtäväksi päättää yksityiskohdista, joiden mukaisesti he

haluavat viettää perhe-elämäänsä, eikä niissä varsinkaan aseteta mitään vaatimuksia heidän perhesuhteensa tiivyyden osalta (ks. analogisesti tuomio 9.9.2021, Saksan liittotasavalta (Perheenjäsen), C-768/19, EU:C:2021:709, 58 kohta).

- 63 Nyt käsiteltävissä asioissa on yhtäältä riidatonta, että SW:n lapsi sekä BL:n ja BC:n lapsi olivat vielä alaikäisiä silloin, kun nämä lapset joutuivat lähtemään alkuperämaastaan, ja että nämä muodostivat siten yhdessä ydinperheen, sellaisena kuin se mainitaan direktiivin 2003/86 johdanto-osan yhdeksännessä perustelukappaleessa, jonka mukaan perheenyhdistämisen olisi koskettava ”ainakin” ydinperhettä. Ellei ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen suorittamasta tarkastuksesta muuta johdu, mikään ei näytä viittaavan siihen, että asianomaisilla henkilöillä ei lapsensa pakenemista edeltäneenä ajanjaksona ollut todellista perhesuhdetta.
- 64 Toisaalta on otettava huomioon se, että nyt käsiteltävissä asioissa SW sekä BL ja BC lapsineen eivät voineet viettää todellista perhe-elämää sinä ajanjaksona, jonka he olivat erossa toisistaan muun muassa sen erityisen tilanteen takia, että heidän lapsensa olivat pakolaisia, joten pelkästään tämä seikka ei sellaisenaan voi olla perusteluna toteamukselle, jonka mukaan heillä ei olisi ollut direktiivin 2003/86 16 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettua todellista perhesuhdetta. Ei myöskään voida olettaa, että perhesuhde vanhemman ja hänen lapsensa väliltä katoaa kokonaan välittömästi heti, kun alaikäinen lapsi tulee täysi-ikäiseksi.
- 65 Todellisen perhesuhteen olemassaolo edellyttää kuitenkin sitä, että kyseessä on todellakin perhesuhde tai tahto luoda tällainen suhde tai ylläpitää sellaista.
- 66 Niinpä se, että asianomaiset aikovat vierailta satunnaisesti toistensa luona mahdollisuuksien mukaan ja pitää toisiinsa säännöllisesti yhteyttä millä tavalla tahansa, kun muiden muassa asianomaisten henkilöiden tilanteelle ominaiset, lapsen iän kaltaiset aineelliset olosuhteet otetaan huomioon, voi riittää päätelmään, jonka mukaan nämä henkilöt luovat uudelleen henkilökohtaisia suhteita ja tunnesiteitä, ja osoitukseksi todellisen perhesuhteen olemassaolosta.
- 67 Kuten unionin tuomioistuin on myös todennut, ei myöskään voida vaatia, että perheenkokoajana toimiva lapsi ja hänen vanhempansa tukisivat toisiaan taloudellisesti, koska on todennäköistä, ettei heillä ole siihen aineellisia resursseja (ks. analogisesti tuomio 1.8.2022, Saksan liittotasavalta (Perheenyhdistäminen täysi-ikäiseksi tulleen lapsen kanssa), C-279/20, EU:C:2022:XXX, 68 kohta).
- 68 Toiseen kysymykseen on vastattava kaiken edellä esitetyn perusteella, että direktiivin 2003/86 16 artiklan 1 kohdan b alakohtaa on tulkittava siten, että jotta voidaan katsoa olevan kyse tässä säännöksessä tarkoitettusta todellisesta perhesuhteesta tapauksessa, jossa vanhempi on muuttanut pakolaisaseman saaneen alaikäisen lapsen luo perheenyhdistämistä varten, kun tästä lapsesta on tullut täysi-ikäinen ennen kyseisen vanhemman perheenyhdistämistä varten tekemän maahantulo- ja maassaoleskeluhakemuksen ratkaisemista, pelkkä suoraan ylenevässä polvessa oleva ensimmäisen asteen sukulaisuus ei ole riittävä. Perheenkokoajana toimivan lapsen ja asianomaisen vanhemman ei kuitenkaan tarvitse elää yhdessä samassa taloudessa tai asua saman katon alla, jotta tämä vanhempi voisi päästä perheenyhdistämisen piiriin. Satunnaiset vierailut mahdollisuuksien mukaan ja säännöllinen yhteydenpito millä tavalla tahansa voivat riittää päätelmään, jonka mukaan nämä henkilöt luovat uudelleen henkilökohtaisia suhteita ja tunnesiteitä, ja osoitukseksi todellisen perhesuhteen olemassaolosta. Ei myöskään voida vaatia, että perheenkokoajana toimiva lapsi ja asianomainen vanhempi tukisivat toisiaan taloudellisesti.

Oikeudenkäyntikulut

- 69 Pääasioiden asianosaisten osalta asioiden käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevien asioiden käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kolmas jaosto) on ratkaissut asiat seuraavasti:

- 1) Oikeudesta perheenyhdistämiseen 22.9.2003 annetun neuvoston direktiivin 2003/86/EY 16 artiklan 1 kohdan a alakohtaa on tulkittava siten, että kun kyseessä on vanhempien muuttaminen maahan ilman huoltajaa tulleen alaikäisen pakolaisen luo perheenyhdistämistä varten kyseisen direktiivin 10 artiklan 3 kohdan a alakohdan, luettuna yhdessä tämän direktiivin 2 artiklan f alakohdan kanssa, nojalla, se, että kyseinen pakolainen on perheenkokoajan vanhempien perheenyhdistämistä varten tekemän maahantulo- ja maassaoleskeluhakemuksen ratkaisujankohdasta vielä alaikäinen, ei ole mainitussa 16 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettu ”edellytys”, jonka noudattamatta jättämisen perusteella jäsenvaltiot voivat hylätä tällaisen hakemuksen. Lisäksi kyseisiä säännöksiä, luettuina mainitun direktiivin 13 artiklan 2 kohdan valossa, on tulkittava siten, että ne ovat esteenä kansalliselle säännöstölle, jonka mukaan tällaisessa tapauksessa asianomaisten vanhempien oleskeluoikeus päättyy heti, kun lapsesta tulee täysi-ikäinen.
- 2) Direktiivin 2003/86 16 artiklan 1 kohdan b alakohtaa on tulkittava siten, että jotta voidaan katsoa olevan kyse tässä säännöksessä tarkoitettusta todellisesta perhesuhteesta tapauksessa, jossa vanhempi on muuttanut pakolaisaseman saaneen alaikäisen lapsen luo perheenyhdistämistä varten, kun tästä lapsesta on tullut täysi-ikäinen ennen kyseisen vanhemman perheenyhdistämistä varten tekemän maahantulo- ja maassaoleskeluhakemuksen ratkaisemista, pelkkä suoraan ylenevässä polvessa oleva ensimmäisen asteen sukulaisuus ei ole riittävä. Perheenkokoajana toimivan lapsen ja asianomaisen vanhemman ei kuitenkaan tarvitse elää yhdessä samassa taloudessa tai asua saman katon alla, jotta tämä vanhempi voisi päästä perheenyhdistämisen piiriin. Satunnaiset vierailut mahdollisuuksien mukaan ja säännöllinen yhteydenpito millä tavalla tahansa voivat riittää päätelmään, jonka mukaan nämä henkilöt luovat uudelleen henkilökohtaisia suhteita ja tunnesiteitä, ja osoitukseksi todellisen perhesuhteen olemassaolosta. Ei myöskään voida vaatia, että perheenkokoajana toimiva lapsi ja asianomainen vanhempi tukisivat toisiaan taloudellisesti.

Allekirjoitukset